

*Projekt
Stanowiska
Negocyjnego
Samorządu
Województwa
Dolnośląskiego*

Spis treści:

Część ogólna	3
Wprowadzenie	3
Obszary tematyczne.....	3
Część szczegółowa	5
Obszar tematyczny: transport.....	6
Obszar tematyczny: środowisko i bezpieczeństwo.....	9
Obszar tematyczny: innowacyjność i sektor B+R.....	10
Obszar tematyczny: zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)	11
Obszar tematyczny: gospodarka niskoemisyjna i energetyka	12
Obszar tematyczny: szkolnictwo wyższe.....	14
Obszar tematyczny: edukacja	15
Obszar tematyczny: rewitalizacja.....	16
Obszar tematyczny: kultura	16
Obszar tematyczny: ochrona zdrowia.....	17
Obszar tematyczny: sport	18
Obszar tematyczny: środki na realizację projektów z EFS w ramach RPO WD	19

1. Wprowadzenie.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹, **kontrakt terytorialny** jest umową określającą cele i przedsięwzięcia priorytetowe, które mają istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz wskazanego w niej województwa, sposób ich finansowania, koordynacji i realizacji, a także dofinansowanie, opracowywanych przez zarząd województwa, programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności.

Kontrakt terytorialny zawierany jest pomiędzy Radą Ministrów reprezentowaną przez ministra ds. rozwoju regionalnego a Zarządem Województwa Dolnośląskiego.

Kontrakt terytorialny powinien stanowić narzędzie dla uzgodnienia pomiędzy stroną rządową i samorządową kluczowych przedsięwzięć dla realizacji celów rozwojowych naszego województwa, określonych w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 (SRWD 2020).

Z uwagi na fakt, iż SRWD 2020 jasno wytycza cele i kierunki rozwoju regionu, z uwzględnieniem występujących potencjałów oraz specyficznych potrzeb, każde ze zdefiniowanych przedsięwzięć priorytetowych zawartych w projekcie Stanowiska Negocyjacyjnego Samorządu Województwa Dolnośląskiego wpisuje się w jej cele szczegółowe.

Kontrakt terytorialny ma charakter „kroczący”, co oznacza, że na każdym etapie prac Strony wspólnie będą mogły ustalać i zmieniać zakres przedsięwzięć najważniejszych ze względu na realizację celów strategii rozwoju uzgodnionych na poziomie kraju oraz województwa.

W Kontrakcie terytorialnym predysponowane do realizacji mogą być jedynie przedsięwzięcia wykonalne, charakteryzujące się wysokim stopniem przygotowania, wobec których nie istnieją zastrzeżenia merytoryczne ani formalne.

Załącznikiem do projektu Stanowiska są uszczegółowione zapisy zaprezentowane w formie kart projektowych dla poszczególnych priorytetowych przedsięwzięć.

Prezentowany projekt Stanowiska stanowi podsumowanie prac koncepcyjnych zmierzających do wypracowania Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Dolnośląskiego, a ujęte w nim przedsięwzięcia rozwojowe wynikają przede wszystkim z oczekiwań regionu wobec władz centralnych.

Niniejszy dokument zawiera propozycje przedsięwzięć priorytetowych niezwykle istotnych z punktu widzenia potrzeb i interesów mieszkańców naszego regionu. Zostanie on uzupełniony o przedsięwzięcia priorytetowe (projekty pozakonkursowe) dotyczące infrastruktury kolejowej zarządzanej przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. (PI 5.2), potencjalnie finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (RPO 2014-2020).

---

¹ ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84 poz. 712 z późn. zm.)

2. Obszary tematyczne.

Przedsięwzięcia priorytetowe zostały ujęte w ramach następujących obszarów tematycznych²:

- I. Obszar tematyczny: **transport**
  - I.1. Poprawa dostępności drogowej
  - I.2. Poprawa dostępności kolejowej
  - I.3. Poprawa dostępności transportowej województwa dolnośląskiego (komunikacja lotnicza)
  - I.4. Poprawa dostępności transportowej województwa dolnośląskiego (droga wodna)
- II. Obszar tematyczny: **środowisko i bezpieczeństwo**
- III. Obszar tematyczny: **innowacyjność i sektor B+R**
- IV. Obszar tematyczny: **zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno – komunikacyjnych (TIK)**
- V. Obszar tematyczny: **gospodarka niskoemisyjna i energetyka**
- VI. Obszar tematyczny: **szkolnictwo wyższe**
- VII. Obszar tematyczny: **edukacja**
- VIII. Obszar tematyczny: **rewitalizacja**
- IX. Obszar tematyczny: **kultura i turystyka**
- X. Obszar tematyczny: **ochrona zdrowia**
- XI. Obszar tematyczny: **sport**
- XII. Obszar tematyczny: **środki na realizację projektów z EFS w ramach RPO WD**

---

² Katalog obszarów tematycznych wynika z dokumentu „Zasady funkcjonowania kontraktu terytorialnego w latach 2014-2020”, z dnia 9 listopada 2012 r. oraz z pisma Ministerstwa Rozwoju Regionalnego znak: DKS-II-430-1-Mko/13, NK 133701/13.

Projekt Stanowiska Negocyjnego Samorządu Województwa Dolnośląskiego, na obecnym etapie prac zawiera **38 przedsięwzięć priorytetowych**, rekomendowanych do objęcia Kontraktem Terytorialnym.

Obszar tematyczny		Liczba przedsięwzięć priorytetowych
I	Transport	13
I.1	- drogi	6
I.2	- koleje	5
I.3	- komunikacja lotnicza	1
I.4	- droga wodna	1
II	Środowisko i bezpieczeństwo	3
III	Innowacyjność i sektor B+R	1
IV	Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno – komunikacyjnych (TIK)	4
V	Gospodarka niskoemisyjna i energetyka	2
VI	Szkolnictwo wyższe	2
VII	Edukacja	1
VIII	Rewitalizacja	2
IX	Kultura	2
X	Ochrona zdrowia	4
XI	Sport	4
XII	Środki na realizację projektów z EFS w ramach RPO WD	-
SUMA		38

Przedsięwzięcia priorytetowe finansowane
z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020:

Obszar tematyczny		Liczba przedsięwzięć priorytetowych
III	Innowacyjność i sektor B+R	4
SUMA		4

I. Obszar tematyczny: transport
Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej (2 Cel szczegółowy SRWD 2020)
Makrosfera Infrastruktura

Priorytety:

 Poprawa dostępności transportowej regionu (powiązania wewnętrzne i zewnętrzne) **(1.1.1.SRWD 2020)**

 Poprawa jakości i standardów transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i żeglugi śródlądowej) **(1.1.2. SRWD 2020)**
Poprawa dostępności transportowej:

Na Dolnym Śląsku, z powodu tranzytowego położenia regionu szczególnie w układzie równoleżnikowym, **istotne znaczenie odgrywa autostrada A-4** przebiegająca w kierunku zachód-wschód. Najistotniejsze znaczenie dla ruchu tranzytowego mają drogi: DK3, DK5, DK8 oraz DK46, a także uzupełniająco DK12, DK15, DK33, DK36 a także DK94. Pomimo poprawy sytuacji w ostatnich latach, ilość dróg ekspresowych na Dolnym Śląsku nadal jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców regionu. Obecnie po udostępnieniu dolnośląskiego odcinka S8, ich długość szacuje się na około 60 km. Sytuacja ta niewątpliwie jest znacząco niekorzystna dla dostępności zewnętrznej regionu. Ponadto, na Dolnym Śląsku występuje **niedostatek połączeń drogowych dobrej jakości**, szczególnie w relacji północ – południe regionu. W regionie występują także znaczne dysproporcje w dostępie do sieci dróg wewnątrz województwa, szczególnie w południowej części województwa – paśmie Sudetów. Na Dolnym Śląsku odnotowuje się również **niewystarczającą ilość obwodnic** miejscowości w ciągach dróg krajowych.

Ze względu na gęstą sieć osadniczą regionu, **sieć kolejowa na Dolnym Śląsku wymaga dalszych inwestycji**, szczególnie na trasach o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Pomimo stosunkowo dobrze rozwiniętej komunikacji lotniczej na Dolnym Śląsku, dalszych działań wymaga **poprawa jakości i możliwości lądowania samolotów w złych warunkach atmosferycznych oraz poprawienie przepustowości startów i lądowań** dla statków powietrznych, poprzez poprawienie infrastruktury lotniskowej. Niezbędne jest także powiązanie lotniska z resztą regionu – w tym bezpośrednimi połączeniami autobusowymi, a w dalszej perspektywie kolejowymi.

I.1. Przedsięwzięcia priorytetowe w zakresie poprawy dostępności drogowej zewnętrznej i wewnętrznej:

TRANSPORT - DROGI				
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Dokończenie budowy drogi S5 : Gniezno- Poznań – Wrocław (A8) – Boboszów (granica Państwa) (PZ) ¹ - Budowa drogi ekspresowej S5 : Wrocław – Kłodzko – granica państwa	4 000 000 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.2
2	Obwodnica Głogowa w ciągu DK 12 wraz z nową przeprawą mostową	550 000 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.6
3	Budowa łączników aglomeracyjnych między drogą ekspresową S3 a aglomeracją Wałbrzyską oraz Jeleniogórską wraz z dokończeniem południowej obwodnicy Jeleniej Góry	500 000 000	PO IŚ/ ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.5

4	Budowa obwodnicy Wałbrzycha w ciągu Drogi Krajowej 35 oraz budowa obwodnicy Świdnicy wraz z modernizacją drogi krajowej nr 35 na odcinku Słotwina - Świebodzice	600 000 000	PO IŚ/ ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.15
5	Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, na terenie Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego: - <i>Aleja Wielkiej Wyspy we Wrocławiu</i> - <i>Budowa Osi Zachodniej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 94</i>	745 996 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.15 1.4.6
6	Budowa obwodnic Milicza i Trzebnicy w ciągu Drogi Krajowej nr 15	210 000 000	PO IŚ/ ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.15

(PZ) - Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do 2020¹ Karta projektowa do Strategii Rozwoju Polski Zachodniej, pt. **Dokończenie budowy drogi S5,**

LISTA PROJEKTÓW DROGOWYCH UJĘTYCH W DOKUMENCIE IMPLEMENTACYJNYM				
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć) ujętych w Dokumencie Implementacyjnym	Nazwa projektu w Dokumencie Implementacyjnym	Wartość	Źródło finansowania
1	Modernizacja jezdni południowej A18 Olszyna-Golnice, wraz z węzłem na wysokości Olszyny	Olszyna– Golnice	1 389 110 000	PO IŚ
2	Dokończenie budowy drogi S5 : Gniezno- Poznań – Wrocław (A8) – Boboszków (granica Państwa) (PZ) ² - <i>Budowa drogi ekspresowej S5 : Wrocław – Poznań (węzeł Widawa, Kryniczno, Trzebnica, Prusice, Krościna, Żmigród, Żmigródek, Korzeńsko – granica województwa)</i>	Poznań-Wrocław	6 154 840 000	PO IŚ
3	Dokończenie budowy drogi ekspresowej S3: Nowa Sól – Legnica – Bolków (PZ) ³	Sulechów-Legnica	4 969 480 000	PO IŚ
4	Budowa drogi S3: Bolków - Kamienna Góra – Lubawka – granica państwa (PZ) ⁴	Legnica– Lubawka	4 074 680 000	PO IŚ

(PZ) - Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do 2020² Karta projektowa do Strategii Rozwoju Polski Zachodniej, pt. **Dokończenie budowy drogi S5,**³ Karta projektowa do Strategii Rozwoju Polski Zachodniej, pt. **Dokończenie budowy drogi S3 w ciągu CETC- ROUTE65,**⁴ Karta projektowa do Strategii Rozwoju Polski Zachodniej, pt. **Dokończenie budowy drogi S3 w ciągu CETC- ROUTE65,****I.2. Przedsięwzięcia priorytetowe w zakresie poprawy dostępności kolejowej:**

TRANSPORT - KOLEJE				
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Rewitalizacja linii kolejowej nr 355 Grabowno Wielkie – Ostrów Wielkopolski	246 000 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.12

2	Zakończenie rewitalizacji linii kolejowej nr 274 łączącej Wrocław, Wałbrzych i Jelenia Górę, na odcinku Jelenia Góra – Zgorzelec wraz z elektryfikacją odcinka Lubań – Zgorzelec oraz opracowaniem dokumentacji jej przebiegu w nowym korytarzu komunikacyjnym na odcinku Jaworzyna Śląska – Sędziszaw	340 000 000	PO IS	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.8 1.4.12
3	Rewitalizacja wraz z elektryfikacją linii kolejowej nr 137 na odcinku Kamieniec Ząbkowicki – Legnica wraz z budową łącznicy w rejonie stacji Jaworzyna Śląska umożliwiającej bezkolizyjny przejazd z linii nr 137 w kierunku Wrocławia oraz powiązanie linii kolejowej nr 289 z linią kolejową nr 14 poprzez budowę linii kolejowej Lubin-Polkowice –Głogów	750 000 000	PO IS	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.8 1.4.27
4	Rewitalizacja wraz z elektryfikacją linii kolejowej nr 141 na odcinku Oleśnica Kępno	100 000 000	PO IS	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.12
5	Modernizacja linii kolejowych w ciągu CETC-ROUTE65 (PZ) ⁵ <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja linii kolejowej C-E 59 (AGTC) relacji Szczecin - Kostrzyn – Wrocław – Międzyzlesie, - Modernizacja linii kolejowej E59 (AGC) relacji Świnoujście(z odgałęzieniem na Szczecin Główny) – Poznań – Wrocław, - Modernizacja linii kolejowej E30 Wrocław – Opole - Kędzierzyn Koźle. 	PZ-15 000 000 000 WD-3 600 000 000	PO IS	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.8

(PZ) - Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do 2020⁵ Karta projektowa do Strategii Rozwoju Polski Zachodniej, pt. **Modernizacja linii kolejowych w ciągu CETC-ROUTE65,****LISTA PROJEKTÓW KOLEJOWYCH UJĘTYCH W DOKUMENCIE IMPLEMENTACYJNYM**

Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć) ujętych w Dokumencie Implementacyjnym	Nazwa projektu w Dokumencie Implementacyjnym	Wartość	Źródło finansowania
1	Linia kolejowa nr 273 – rewitalizacja linii kolejowej łączącej Wrocław ze Szczecinem przez Głogów, Zieloną Górę	Wrocław Brochów /Grabiszyn - Głogów – Zielona Góra – Rzepin - Szczecin	DI -800 000 000 WD - 282 000 000	PO IS
2	Modernizacja linii kolejowej Wrocław Brochów – Jelcz – Biskupice Oławskie przygotowanie pod wykorzystanie w ramach kolei aglomeracyjnej	Czarnowąsy – Jelcz Laskowice – Wrocław Brochów	DI -560 740 000 WD - 261 000 000	PO IS
3	Modernizacja linii kolejowej nr 143 Wrocław – Oleśnica – Bierutów – Namysłów (województwo opolskie)	Kluczbork – Oleśnica – Wrocław Mikołajów	DI -737 940 000 WD -380 000 000	PO IS
4	Elektryfikacja odcinka międzynarodowej magistrali kolejowej E30 na odcinku Węgliniec – Zgorzelec – granica państwa do Gorlitz	Węgliniec – Zgorzelec wraz z mostem	100 000 000	PO IS
5	Legnica – Lubin – Rudna Gwizdanów (wg Dokumentu Implementacyjnego)	Legnica – Lubin – Rudna Gwizdanów	150 000 000	PO IS
6	Strzelin – Kamieniec Ząbkowicki (wg Dokumentu Implementacyjnego)	Strzelin – Kamieniec Ząbkowicki	1 000 000 000	PO IS
7	Ostrów Wlkp. – Leszno – Głogów (wg Dokumentu Implementacyjnego)	Ostrów Wlkp. – Leszno - Głogów	DI -1 200 000 000 WD - 115 000 000	PO IS

8	Oleśnica / Łukanów– Krotoszyn - Jarocin – Września – Gniezno (wg Dokumentu Implementacyjnego)	Oleśnica / Łukanów– Krotoszyn - Jarocin – Września – Gniezno	DI -966 540 000 WD - 246 000 000	PO IŚ
---	---	--	-------------------------------------	-------

I.3. Przedsięwzięcia priorytetowe w zakresie poprawy komunikacji lotniczej.

KOMUNIKACJA LOTNICZA					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Przystosowanie Portu Lotniczego Wrocław do systemu nawigacji CAT II	2015 - 2020	60 000 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.17

I.4 Odrzańska Droga Wodna.

DROGA WODNA					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Odrzańska Droga Wodna (PZ) ⁶	2014-2020	1 396 800 000 (wg Dokumentu Implementacyjnego) WD - 400 000 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.28

*(PZ) - Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do 2020

⁶ Karta projektowa do Strategii Rozwoju Polski Zachodniej, pt. **Odrzańska Droga Wodna**

II. Obszar tematyczny: środowisko i bezpieczeństwo

Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa (4 Cel szczegółowy SRWD 2020)

Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia (7 Cel SRWD 2020)

Makrosfera Zdrowie i bezpieczeństwo

Priorytety:

Ochrona przed klęskami żywiołowymi, w tym szczególnie likwidacja zagrożeń powodziowych. **(5.1.5. SRWD 2020)**

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa osobistego, publicznego i zdrowotnego, w tym ratownictwa. **(5.1.6. SRWD 2020)**

Na Dolnym Śląsku występuje **niedostatek pojemności zbiornikowej i małej retencji**, szczególnie na południu regionu. W województwie występują znaczne dysproporcje w stopniu zagrożenia i ryzyka powodziowego, wynikające z warunków geograficznych i hydrograficznych. Konieczność poprawy bezpieczeństwa powodziowego regionu wynika z powtarzających się w ostatnich latach niekorzystnych zjawisk naturalnych. Sytuacje powodziowe w niektórych lokalizacjach regionu występują rok po roku, czasem kilkakrotnie w ciągu 1 roku.

Na Dolnym Śląsku odnotowuje się **niewystarczające nakłady na regulację rzek**, ochronę przeciwpowodziową i usuwanie skutków powodzi, co znacząco wpływa na bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców. Środki przeznaczone na poprawę bezpieczeństwa powodziowego pozwolą na zmniejszenie wydatków na naprawę szkód i usuwanie zniszczeń.

Ochrona zdrowia oraz bezpieczeństwo mieszkańców Dolnego Śląska to podstawowe determinanty jakości życia w regionie. Z kolei zachowanie dobrego stanu środowiska naturalnego dziś i w przyszłości

wskazano jako podstawowe założenie SRWD 2020. Katalog potencjalnych zagrożeń można podzielić na dwie podstawowe grupy:

- zagrożenia naturalne – wynikające ze zmian klimatycznych (powódzie, wichury itp.)
- zagrożenia cywilizacyjne – wynikające z wysokiego poziomu uprzemysłowienia.

Mimo prowadzonych działań prewencyjnych, uniknięcie tych zagrożeń nie jest możliwe. Konieczne jest przygotowanie się do minimalizacji ich skutków, ochrony ludności i środowiska naturalnego. W takich sytuacjach niezbędna jest właściwa koordynacja działań ratowniczych, w oparciu o posiadane informacje – monitoring zagrożeń. Wizja Dolnego Śląska jako regionu potrafiącego reagować na zagrożenia jest konieczna by zapewnić jego zrównoważony rozwój, zachęcić turystów by właśnie tu odpoczywali oraz przedsiębiorców, by tu inwestowali. Brak poczucia bezpieczeństwa niemalże natychmiastowo zatrzymuje rozwój, powodując postępującą marginalizację.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

ŚRODOWISKO I BEZPIECZEŃSTWO					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Bezpieczny Dolny Śląsk – kompleksowe wzmocnienie systemu zarządzania ryzykiem – wsparcie komplementarnych działań Straży Pożarnej, Policji na Dolnym Śląsku wraz z zapewnieniem wkładu własnego ze strony rządowej	2014 - 2017	222 000 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 5.4.17
2	Mała retencja wodna o znaczeniu ponadregionalnym. Poprawa stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego – przebudowa koryta cieków i wałów - Szprotawa	2008 - 2022	200 000 000 WD - 143 550 822	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 5.4.13
3	Kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji ściekowych Dolnego Śląska pow. 10 tys. RLM	2014 - 2022	800 000 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 5.4.9

III. Obszar tematyczny: innowacyjność i sektor B+R

Rozwój gospodarki opartej na wiedzy (1 Cel szczegółowy SRWD 2020)

Makrosfera Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja

Priorytet:

Wzrost potencjału dolnośląskich jednostek naukowych. (6.1.7. SRWD 2020)

Makrosfera Przedsiębiorczość i innowacyjność

Priorytety:

Rozwój regionalnych specjalizacji gospodarczych i naukowo-badawczych. (8.1.6.SRWD 2020)

Budowa regionalnych instytucji wspierających lokalną innowacyjność i wdrażanie innowacji. (8.1.7. SRWD 2020)

W 2011 roku nakłady na działalność innowacyjną poniosło w regionie 7,23% przedsiębiorstw z sektora usług (10 miejscu w kraju) i 13,99% z sektora przemysłu (5 miejsce w kraju). Pod względem wielkości nakładów na działalność innowacyjną w przemyśle województwo dolnośląskie w 2011 roku zajęło 5 miejsce w skali kraju. Wielkość nakładów na działalność innowacyjną w usługach, w 2011 roku osiągnęła poziom 327,4 mld zł,

co dało 4 miejsce w skali kraju. Wśród dolnośląskich przedsiębiorstw, w sektorze usług innowacyjne przedsiębiorstwa stanowią 9,56%, co plasuje region na 11 miejscu w kraju.

Dolny Śląsk cechuje duży potencjał badawczo-rozwojowy. W 2011 roku działalność badawczo-rozwojową prowadziło 207 podmiotów (pod tym względem Dolny Śląsk zajmuje 4 miejsce w kraju). Województwo charakteryzuje się umiarkowanymi nakładami na działalność badawczo-rozwojową. W 2011 roku ich wielkość wyniosła 725,2 mln zł, co dało dopiero 5 miejsce wśród województw w skali kraju.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

INNOWACYJNOŚĆ i SEKTOR B+R				
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania
1	Rozwój Wrocławskiego Parku Technologicznego S.A. w oparciu o projekty badawczo-rozwojowe	2014-2020	50 000 000	PO IR
2	Kompleks GEO-3EM to trzy inwestycje połączone wspólną ideą ENERGIA EKOLOGIA EDUKACJA	2014 - 2018	196 000 000	RPO
3	Regionalne Centrum Innowacyjnych Technologii Produkcji, Przetwórstwa i Bezpieczeństwa Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu	2014-2020	98 000 000	RPO
4	Centrum Badawczo-Certyfikacyjne Technologii Informacyjno – Komunikacyjnych (CBC-TIK)	2014 - 2020	100 000 000	RPO
5	Centrum Technologii Nanofotonicznych *komponent projektu pn. „Współpraca ośrodków akademickich i przedsiębiorców Polski Zachodniej w celu komercjalizacji wiedzy”	2014 - 2017	57 000 000	RPO

PROPOZYCJE PROJEKTÓW ZAKWALIFIKOWANYCH DO II ETAPU AKTUALIZACJI PMDIB				
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania
1	Polish EMC Laboratories Network (EMC –LabNet)	2014-2019	54 500 000	PO IR
2	International Centre for Excellence In manufacturing Technologies and Applications (ICEMTA)	2014-2017	350 000 000	PO IR

IV. Obszar tematyczny: zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii komunikacyjno – informacyjnej (TIK)

Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno-informacyjnych (5 Cel szczegółowy SRWD 2020)

Makrosfera Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja

Priorytety:

Rozwój społeczeństwa informacyjnego. (6.1.13. SRWD 2020)

Zapewnienie wszystkim mieszkańcom Dolnego Śląska dostępu do sieci teleinformatycznych, w tym sieci szerokopasmowej. (6.1.14. SRWD 2020)

Rozwój e-usług. (6.1.17. SRWD 2020)

Dolny Śląsk jest regionem dość dobrze rozwiniętym pod względem infrastruktury Internetu szerokopasmowego, nadal istnieje jednak wiele miejsc, gdzie należy zwiększyć dostępu do internetu, szczególnie dotyczy to obszarów wiejskich. Konieczność interwencji w tym zakresie potwierdzają badania, wedle których jedynie **57,1%** mieszkańców Dolnego Śląska deklaruje umiejętność obsługi komputera, a **56,8%** wszechstronne korzystanie z Internetu.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

TECHNOLOGIE INFORMACYJNO - KOMUNIKACYJNE (TIK)					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Dolnośląska Autostrada Informacyjna	2015 - 2020	210 000 000	PO PC	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.33
2	Dolnośląskie e – zdrowie: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Upowszechnienie TIK w zakresie medycyny ratunkowej - Zintegrowany system transmisji krytycznych danych medycznych pacjenta z ambulansów Ratownictwa Medycznego do Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych</i> - <i>Interoperacyjny system elektronicznej obsługi pacjentów i podmiotów leczniczych</i>	2015 - 2020	77 500 000	PO PC PO IR PO IS	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.34
3	HTI – Cyfrowy Wrocław	2014 - 2020	30 000 000	PO PC	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.34
4	Standaryzacja cyfrowa oraz modernizacja zasobów geodezyjnych i kartograficznych powiatów wchodzących w skład Związku Powiatów Województwa Dolnośląskiego	2014 - 2018	100 000 000	PO PC	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.34

V. Obszar tematyczny: gospodarka niskoemisyjna i energetyka

Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej (2 Cel szczegółowy SRWD 2020)
Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa (4 Cel szczegółowy SRWD 2020)

Makrosfera Infrastruktura

Priorytety:

Rozwój energooszczędnych i niskoemisyjnych form transportu. **(1.1.3. SRWD 2020)**Organizacja sprawnego regionalnego systemu transportu publicznego zintegrowanego z systemami subregionalnymi i lokalnymi, obejmującego wszystkie główne regionalne generatory ruchu, miasta powiatowe i atrakcje turystyczne, konkurencyjnego do indywidualnego transportu samochodowego. **(1.1.8. SRWD 2020)**Integracja regionalnej sieci przesyłowej z sieciami zewnętrznymi. **(1.1.10. SRWD 2020)**Wprowadzenie energooszczędnych rozwiązań (transport, budownictwo) oraz wspieranie gospodarki przyjaznej środowisku. **(1.1.11. SRWD 2020)**

Badania jakości powietrza wykazały, że województwo dolnośląskie należy do obszarów o **najwyższych stężeniach pyłu PM10**. Przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 zarejestrowało ok. **70%** stacji zlokalizowanych na obszarach zabudowanych. Ponadnormatywne stężenia dwutlenku azotu rejestrowane były we Wrocławiu na tzw. stacji komunikacyjnej zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie ruchliwych tras komunikacyjnych. Od wielu lat stężenie średnioroczne rejestrowane w tej stacji utrzymuje się na poziomie **wyższym niż 150% normy**.

Transport drogowy w ostatnich latach stał się dominującym źródłem tlenków azotu, który odpowiedzialny jest za ok. **30%** całkowitej emisji tych związków w skali kraju. Pod względem emisji zanieczyszczeń do powietrza Dolny Śląsk znajduje się corocznie na jednym z najgorszych miejsc w kraju.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

GOSPODARKA NISKOEMISYJNA I ENERGETYKA					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Rozwój niskoemisyjnego transportu miejskiego na obszarze WrOF: <ul style="list-style-type: none"> - Budowa wydzielonej trasy masowego ekologicznego transportu zbiorowego we Wrocławiu METROBUS, - Modernizacja taboru tramwajowego we Wrocławiu pod względem polepszenia efektywności energetycznej oraz zapewnienia dostępności dla osób o ograniczonej sprawności poruszania, - Uruchomienie pierwszej linii kolejowo-tramwajowych przewozów aglomeracyjnych - linia tramwaju dwusystemowego, - Zintegrowany System Transportu Szybowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – Etap III - Rozbudowa infrastruktury dla integracji komunikacji miejskiej i regionalnej we Wrocławiu – Obszar Hali Stulecia 	2014 - 2022	1 151 820 000	PO ÍŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.11
2	Poprawa efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnym źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym WrOF: <ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym, z naciskiem na zasób XIX-wiecznych kamienic Wrocławia, - Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze 	2014 - 2022	489 303 000	PO ÍŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1.4.41

	<p><i>mieszkaniowym, z naciskiem na zasób zabudowy oficynowej we wnętrzach kwartałowych XIX-wiecznych dzielnic Wrocławia,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym, z naciskiem na zasób zabudowy Wrocławia z okresu międzywojennego,</i> - <i>Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym, z naciskiem na zasób zabudowy Wrocławia z okresu powojennego.</i> - <i>Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym na pozostałym obszarze WrOF.</i>				
--	--	--	--	--	--

VI. Obszar tematyczny: szkolnictwo wyższe

Rozwój gospodarki opartej na wiedzy (1 Cel szczegółowy SRWD 2020)

Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne (8 Cel szczegółowy SRWD 2020)

Makrosfera Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja

Priorytety:

Dostosowanie oferty edukacyjnej do wymagań gospodarki i rynku pracy. **(6.1.2. SRWD 2020)**

Rozwój konkurencyjnego w stosunku do innych regionów i krajów szkolnictwa wyższego. **(6.1.4. SRWD 2020)**

W województwie dolnośląskim funkcjonuje **38 szkół wyższych**, w tym 15 uczelni państwowych oraz 23 prywatne i zawodowe. W październiku 2011 roku na Dolnym Śląsku studiowało ogółem **160 207 studentów**, co stanowi 9% wszystkich studiujących w kraju. Z tej liczby 114870 (71,1%) studentów kształciło się na uczelniach publicznych oraz 45337 (28,3%) na uczelniach niepublicznych.

W ogólnopolskim rankingu szkół wyższych, Politechnika Wrocławska zajmuje miejsce 5, a Uniwersytet Wrocłowski zajmuje 7 lokatę, pozostałe uczelnie również prezentują wysoki poziom.

Dolny Śląsk dysponuje **wysokim potencjałem naukowym**, mającym aspiracje oraz predyspozycje, by stać się ośrodkiem konkurencyjnym na niwie międzynarodowej.

Na przestrzeni omawianych lat dolnośląskie uczelnie opuściło **155 907 absolwentów (od 2008 do 2011)**. Z tej liczby największą pulę stanowili absolwenci kierunków społecznych, ponad 15 tys. osób i humanistycznych, ponad 11 tys. osób.

Pod względem **inwestycji** w szkolnictwo wyższe województwo dolnośląskie zajmuje **8 miejsce** w kraju z kwotą 15 tys. zł na osobę, przy średniej krajowej 14,5 tys. zł.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

SZKOLNICTWO WYŻSZE					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Dolnośląskie Centrum Symulacji Medycznej we Wrocławiu	2015-2020	40 000 000	ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.9
2	Krajowe kierunki zamawiane na dolnośląskich uczelniach wyższych, wynikające z zapotrzebowania i specyfiki regionalnej gospodarki (m. in.: informatyka, nauki biologiczno - chemiczne, nauki mechaniczne, górnictwo, biotechnologia, geologia, nauki o żywieniu, rehabilitacja, balneologia i inne...)	2014 – 2020	102 073 419	PO WER	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.11 6.4.12

VII. Obszar tematyczny: edukacja**Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne (8 Cel szczegółowy SRWD 2020)****Makrosfera Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja**

Priorytet:

Rozbudowa i modernizacja szkolnictwa zawodowego. (6.1.3. SRWD 2020)

Makrosfera Społeczeństwo i partnerstwo

Priorytet:

Wykorzystanie potencjału osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. (7.1.7. SRWD 2020)

W województwie dolnośląskim **najwięcej dzieci** i młodzieży posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczy się w **gimnazjach i szkołach podstawowych**, następnie kształcą się w zasadniczych szkołach zawodowych, niezwykle rzadko można spotkać je wśród uczniów liceów czy techników. Odsetek osób legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym jest **dwukrotnie** niższy, niż wśród osób sprawnych (6% w porównaniu z 12%). **Wykształcenie policealne i średnie zawodowe** posiada **18%** osób niepełnosprawnych (w porównaniu z 26% osób sprawnych). **Dyplomem wyższej uczelni** może pochwalić się jedynie **9%** osób niepełnosprawnych. **Odsetek uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, którzy wybierają szkoły specjalne jest w województwie dolnośląskim najwyższy w skali kraju.**

Przedsięwzięcia priorytetowe:

EDUKACJA					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Wdrożenie systemowego programu edukacyjnego obejmującego cały proces kształcenia (od przedszkola do szkoły wyższej) adresowanego do osób cierpiących na autyzm i zespół Aspergera oraz obejmującego wsparciem ich rodziców i opiekunów	2014 - 2020	50 000 000	PO WER/ ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 7.4.17 7.4.22 7.4.24

VIII. Obszar tematyczny: rewitalizacja
Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia (7 Cel szczegółowy SRWD 2020)
Makrosfera Rozwój obszarów miejskich i wiejskich
Priorytety:

Wzmocnienie węzłowej funkcji ośrodka metropolitalnego oraz regionalnych i subregionalnych ośrodków osadniczych, generujących rozwój społeczno-gospodarczy. **(2.1.1. SRWD 2020)**

Koordinacja działań w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych obejmujących obszar miast i powiązanych z nimi funkcjonalnie obszarów wiejskich. **(2.1.2. SRWD 2020)**

Na Dolnym Śląsku znajduje się wiele obszarów miejskich, które **utraciły możliwości wzrostu** i kreowania zatrudnienia z powodu głębokich przemian społeczno-gospodarczych. Na tych obszarach należy podjąć **intensywne działania rewitalizacyjne**, które należy rozumieć jako wszelkie działania prowadzące do ożywiania procesów społecznych i gospodarczych, na obszarze gdzie procesy te zamarły.

Na obszarach, wymagających rewitalizacji przeprowadzone powinny być działania techniczne wraz z ożywieniem gospodarczym oraz działaniami na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Działania rewitalizacyjne winny koncentrować się na wspieraniu **kompleksowej odbudowy zdolności do endogenicznego rozwoju miast** lub ich części przez przywracanie lub nadawanie im **nowych funkcji** oraz wspomaganie realizacji kompleksowych programów rewitalizacji na problemowym obszarze miasta. Programy rewitalizacji powinny uwzględniać także **szeroki zakres partnerstwa i współpracy pomiędzy administracją samorządową a partnerami społeczno-gospodarczymi** i poszczególnymi społecznościami, w tym liderami społecznymi, tak aby prowadzona interwencja była jak najlepiej sformatowana dla potrzeb danego obszaru.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

REWITALIZACJA					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Interwencja na rzecz restrukturyzacji oraz rewitalizacji społecznej i gospodarczej obszarów funkcjonalnych miasta wojewódzkiego i miast o znaczeniu regionalnym, w szczególności rekultywacja terenów zdegradowanych – recykling przestrzeni w miastach	2014-2020	500 000 000	KOPERTA REGIONALNA	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 2.4.3 2.4.5
2	„Dolnośląskie uzdrowiska” – sektorowy program rewitalizacji obszarów uzdrowiskowych wraz z budową i rozwojem zaplecza badawczego dla kreowania innowacyjnych metod leczniczych oraz systemu nowoczesnych usług medycznych, służący wspieraniu aktywności zawodowej oraz zdrowemu starzeniu się społeczeństwa	2014-2020	800 000 000	PO PC PO IR PO IŚ ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 4.4.4

IX. Obszar tematyczny: kultura
Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia (7 Cel szczegółowy SRWD 2020)
Makrosfera Zasoby
Priorytet:

Ochrona i udostępnianie walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych. **(3.1.6. SRWD 2020)**

Makrosfera Turystyka

Priorytet:

Udostępnienie obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. **(4.1.2. SRWD 2020)**

Makrosfera Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja

Priorytet:

Stworzenie warunków i wzbogacenie oferty uczestnictwa w kulturze. **(6.1.10. SRWD 2020)**

Dolny Śląsk jest regionem o najbogatszych zasobach zabytkowych w kraju, województwo posiada łącznie **8173 obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków**, co daje pierwszą pozycję w Polsce.

Region jest liderem pod względem ilości zabytków sztuki i rzemiosła artystycznego, łącznie wydanych decyzji było **71009**. Mocną stroną województwa są **1492** stanowiska rejestrowe zabytków archeologicznych. Na Dolnym Śląsku znajdują się **trzy obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO**: kościoły pokoju w Jaworze i Świdnicy oraz Hala Stulecia we Wrocławiu.

W regionie zlokalizowanych jest kilka obiektów uznanych przez **Prezydenta RP za pomniki historii** oraz trzy parki kulturowe.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

KULTURA					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Rozwój kompleksu Hali Stulecia: - <i>Przebudowa wnętrza Hali Stulecia – Etap II oraz</i> - <i>Rewitalizacja terenów przyległych w kompleksie Hali Stulecia</i>	2014 - 2016	70 000 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 3.4.11
2	Modernizacja Opery Wrocławskiej wraz z dostosowaniem do nowych funkcji	2014 -2020	98 700 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 3.4.11

X. Obszar tematyczny: ochrona zdrowia

Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia (7 Cel szczegółowy SRWD 2020)

Makrosfera Zdrowie i bezpieczeństwo

Priorytety:

Poprawa dostępności oraz podniesienie jakości udzielania świadczeń leczniczych. **(5.1.1. SRWD 2020)**

Stworzenie regionalnego systemu ochrony zdrowia, zorientowanego na długookresowe trendy demograficzno – epidemiologiczne, zgodnego ze standardami prawnymi i funkcjonalnymi. **(5.1.2. SRWD 2020)**

Budowa systemu nowoczesnej diagnostyki dla mieszkańców regionu z określeniem standardów dostępności przestrzennej. **(5.1.3. SRWD 2020)**

Uwarunkowania epidemiologiczne na Dolnym Śląsku odpowiadają w większości sytuacji w kraju. Najważniejsze przyczyny zgonów to choroby układu krążenia oraz nowotwory, natomiast wśród schorzeń stanowiących główne przyczyny niezdolności do pracy wskazać należy choroby układu kostno – stawowo – mięśniowego, choroby dróg oddechowych oraz schorzenia psychiczne.

Istotnym problemem stają się pogarszające się wskaźniki demograficzne, wskazujące na gwałtownie postępujący proces „starzenia się” populacji mieszkańców regionu.

Priorytetem staje się dostosowanie regionalnej opieki zdrowotnej do długookresowych trendów demograficznych i epidemiologicznych, poprzez realizację wieloletnich, komplementarnych programów

zdrowotnych, zorientowanych na poprawę dostępności oraz podniesienie jakości udzielania świadczeń w zidentyfikowanych obszarach deficytu, przez partnerstwa podmiotów prowadzących działalność leczniczą (quasi konsorcja) działające w interdyscyplinarnych obszarach, przy współpracy z podmiotami i organami działającymi w sektorze ochrony zdrowia w województwie.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

OCHRONA ZDROWIA					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Budowa Szpitala Onkologicznego w aglomeracji wrocławskiej, wraz z Filią Ośrodka Radioterapii zlokalizowaną w Jeleniej Górze (PZ) ⁷	2013 - 2018	551 000 000	ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 5.4.3
2	Rozwój infrastruktury szpitalnych oddziałów ratunkowych na terenie województwa dolnośląskiego – budowa i modernizacja obiektów oraz doposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną	2014-2020	100 000 000	PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 5.4.3 5.4.5 5.4.6
3	Dolnośląskie Centrum Medycyny Innowacyjnej: - <i>Dolnośląski Ośrodek Medycyny Innowacyjnej</i> - <i>Dolnośląskie Centrum Innowacyjnej Medycyny Sercowo-Naczyniowej</i>	2014-2020	360 000 000	PO IR PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 5.4.6
4	Dolnośląskie Centrum Rehabilitacji Innowacyjnej – Wiodący Ośrodek Medycyny Środowiskowej I Regeneracyjnej	2014-2020	195 000 000	PO IR PO IŚ	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 5.4.5 5.4.6

*(PZ) - Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do 2020

⁷ Karta projektowa Rozwoju Polski Zachodniej, pt. **Ponadregionalne specjalistyczne centra usług medycznych**

XI. Obszar tematyczny: sport

Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia (7 Cel szczegółowy SRWD 2020)

Makrosfera Turystyka

Priorytet:

Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzenia popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne. **(4.1.3. SRWD 2020)**

Makrosfera Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja

Priorytet:

Kształtowanie i promocja prozdrowotnych postaw i kultury fizycznej oraz edukacja na rzecz zdrowego stylu życia. **(6.1.12. SRWD 2020)**

W regionie rozwija się turystyka krajoznawcza i kulturowa, różne formy wypoczynku całorocznego i krótkopobytowego, a także turystyka aktywna, a w tym uprawiania sportów zimowych, wędrówek wodnych oraz sportów lotniczych. Towarzyszy im infrastruktura do uprawiania sportów zimowych, koncentrująca się w Karpaczu i Szklarskiej Porębie (Karkonosze), w Świeradowie Zdroju (Góry Izerskie), Rzeczcze, Sokolcu i Jugowie (Góry Sowie), w Zieleńcu (Góry Orlickie) i w Siennej – Czarnej Górze (Kotlina Kłodzka). Poza ww.

ośrodkami funkcjonuje w Sudetach centrum narciarstwa biegowego w rejonie Jakuszyca i centrum biathlonu - na Jamrozowej Polanie w rejonie Dusznik Zdroju.

Znaczącą bazę dla rekreacji stanowią obiekty i urządzenia do uprawiania sportów wodnych, które koncentrują się wokół zbiorników retencyjnych w Leśnej, Złotnikach, Pilchowicach, Lubachowie i Mietkowie. Leżący nad Odrą Wrocław posiada w dalszym ciągu nie w pełni wykorzystany potencjał dla rozwoju turystyki wodnej.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

SPORT					
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość	Źródło finansowania	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego
1	Budowa Ośrodka Narciarstwa Biegowego i Biathlonu w Szklarskiej Porębie – Jakuszyca	2015-2017	70 000 000	ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.28 6.4.29
2	Rozwój strategicznej infrastruktury sportowej we Wrocławiu: - <i>Przebudowa basenu przy ul. Wejherowskiej we Wrocławiu</i> - <i>Wielofunkcyjna hala sportowa dla sportów siłowych i walki</i>	2015-2017	128 000 000	ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.27 6.4.28 6.4.29
3	Renowacja Stadionu Olimpijskiego we Wrocławiu	2015-2017	130 000 000	ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.27 6.4.28 6.4.29
4	Modernizacja Stadionu Sportowego na Nowym Mieście w Wałbrzychu w celu utworzenia Regionalnego Centrum Lekkoatletycznego	2014-2020	44 000 000	ŚRODKI KRAJOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 6.4.28

XII. Obszar tematyczny: środki na realizację projektów z EFS w ramach RPO WD

Zgodnie z przyjętym systemem realizacji programów operacyjnych w perspektywie 2014-2020 samorząd województwa odpowiada za zapewnienie współfinansowania krajowego dla regionalnego programu operacyjnego. Przedstawione poniżej źródła współfinansowania krajowego wynikają z przyjętej struktury potencjalnych beneficjentów oraz zakresu wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w województwie dolnośląskim.

Przedsięwzięcia priorytetowe:

ŚRODKI NA REALIZACJĘ PROJEKTÓW Z EFS W RAMACH RPO WD				
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Przewidywany okres realizacji	Wartość [Euro]	Źródło finansowania
1	Wydatkowanie środków na realizację projektów współfinansowanych z EFS w ramach RPO WD	2014-2020	64 402 312	ŚRODKI KRAJOWE

Projekty wynikające ze Strategii Rozwoju Polski Zachodniej
uzgodnione pomiędzy Marszałkami Województw:

POLSKA ZACHODNIA			
Lp.	Tytuł przedsięwzięcia priorytetowego (lub grupy przedsięwzięć)	Wartość	Źródło finansowania
1	Dokończenie budowy drogi S5: Gniezno- Poznań – Wrocław (A8) – Boboszków (granica Państwa) - <i>Budowa drogi ekspresowej S5 : Wrocław – Kłodzko – granica państwa</i>	4 000 000 000	PO IŚ
2	Dokończenie budowy drogi S5: Gniezno- Poznań – Wrocław (A8) – Boboszków (granica Państwa) - <i>Budowa drogi ekspresowej S5 : Wrocław – Poznań (węzeł Widawa, Kryniczno, Trzebnica, Prusice, Krościna, Żmigród, Żmigródek, Korzeńsko – granica województwa)</i>	6 154 840 000	PO IŚ
3	Dokończenie budowy drogi ekspresowej S3: Nowa Sól – Legnica – Bolków	4 969 480 000	PO IŚ
4	Budowa drogi S3: Bolków - Kamienna Góra – Lubawka – granica państwa	4 074 680 000	PO IŚ
5	Modernizacja linii kolejowych w ciągu CETC-ROUTE65 - <i>Modernizacja linii kolejowej C-E 59 (AGTC) relacji Szczecin - Kostrzyn – Wrocław – Międzyzlesie,</i> - <i>Modernizacja linii kolejowej E59 (AGC) relacji Świnoujście(z odgałęzieniem na Szczecin Główny) – Poznań – Wrocław,</i> - <i>Modernizacja linii kolejowej E30 Wrocław – Opole - Kędzierzyn Koźle.</i>	PZ - 15 000 000 000 WD – 3 600 000 000	PO IŚ
6	Odrzańska Droga Wodna	1 396 800 000 (wg Dokumentu Implementacyjnego) WD – 400 000 000	PO IŚ
7	Sieci energetyczne Polski Zachodniej	do oszacowania	
8	Współpraca ośrodków akademickich i przedsiębiorców Polski Zachodniej w celu komercjalizacji wiedzy	do oszacowania	PO IR
9	Budowa Szpitala Onkologicznego w aglomeracji wrocławskiej, wraz z Filią Ośrodka Radioterapii zlokalizowaną w Jeleniej Górze	551 000 000	ŚRODKI KRAJOWE